

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องประสบการณ์ผู้ติดยาเสพติด 4 x 100 ของวัยรุ่นในตำบลแห่งหนึ่งของจังหวัดกระบี่ ใช้วิธีการศึกษาเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) รูปแบบการวิจัยเชิงปรากฏการณ์วิทยา (Phenomenological Approach) โดยเก็บข้อมูลเชิงลึก (In-Depth Studies ใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interview) ใช้การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม (Non-Participation Observation) เพื่อทำการศึกษาประสบการณ์ของผู้เสพยาเสพติด 4 x 100 ของวัยรุ่นในตำบลแห่งหนึ่งของจังหวัดกระบี่ ผู้ศึกษาได้ศึกษาแนวคิดทฤษฎีและทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทางในการหาคำตอบและเป็นประเด็นที่ต้องศึกษา ตามกรอบแนวคิดในการศึกษา แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์ ซึ่งมีวิธีดำเนินการวิจัยดังนี้

วิธีการวิจัย

รูปแบบการที่ใช้ในการศึกษาในครั้งนี้ใช้วิธีการศึกษาเชิงคุณภาพ โดยเก็บข้อมูลเชิงลึก ใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง ใช้การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม เพื่อศึกษาประสบการณ์ผู้เสพยาเสพติด 4 x 100 ของวัยรุ่นในตำบลแห่งหนึ่งของจังหวัดกระบี่ ซึ่งระยะเวลาในการวิจัย ตั้งแต่เดือนธันวาคม 2554 - เมษายน 2558

ประชากร

ประชากรในการศึกษาครั้งนี้เป็นวัยรุ่นที่มีประสบการณ์การเสพยาเสพติด 4 x 100 โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ประกอบด้วย วัยรุ่นผู้ติดยาเสพติด 4 x 100 จำนวน 10 คน เป็นผู้ที่เคยมีประวัติการเสพยาหรือติดยาเสพติด 4 x 100 ไม่เกิน 1 ปี อาศัยอยู่ในตำบลที่ทำการศึกษาในระหว่างเดือนธันวาคม 2554 ถึง เดือน เมษายน 2558 ซึ่งคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลตามคุณสมบัติ ดังนี้

1. วัยรุ่นผู้ที่เคยมีประสบการณ์เสพยาเสพติด 4 x 100 มาแล้วในช่วงเวลา 1 ปี หรือผู้ที่มีพฤติกรรมการเสพยาเสพติด 4 x 100 ณ ปัจจุบันในขณะที่กำลังศึกษา
2. เป็นผู้ที่อาศัยอยู่ในตำบลที่ศึกษา
3. เป็นผู้มีสติสัมปชัญญะที่สมบูรณ์
4. มีการได้ยินปกติ สามารถสนทนาตอบคำถามระหว่างการสัมภาษณ์ได้เป็นอย่างดี โดยฟังภาษาไทยได้เข้าใจ

5. ให้ความร่วมมือในการเปิดเผยข้อมูลโดยการให้สัมภาษณ์ และยินยอมให้ทำการบันทึกเสียง ลงในเครื่องบันทึกเสียงขณะสัมภาษณ์

วิธีดำเนินการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. แนวทางสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยเก็บข้อมูลเชิงลึก ผู้ศึกษาได้ศึกษาแนวคิดทฤษฎีและทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทางในการหาคำตอบและเป็นประเด็นที่ต้องศึกษา ใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interview) ใช้การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม (Nonparticipation Observation) โดยเก็บข้อมูลประสบการณ์การผู้ติดยาเสพติด 4 x 100 โดยใช้แนวทางสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นใช้เพื่อเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ตามกรอบแนวคิดที่ได้จากการทบทวนวรรณกรรม และผ่านการตรวจสอบจาก อาจารย์ที่ปรึกษา และและจากผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน หลังจากนั้นนำมาปรับแก้ตามข้อเสนอแนะ ก่อนนำไปใช้เป็นแนวทางการสัมภาษณ์

2. แบบบันทึกข้อมูลส่วนบุคคล

3. อุปกรณ์ อุปกรณ์สำหรับจดบันทึก แฟ้มสำหรับเก็บข้อมูล และอุปกรณ์บันทึกเสียง

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

ในการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เครื่องมือที่สำคัญที่สุดคือผู้วิจัย และแนวทางการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้เตรียมตัวก่อนเริ่มเก็บข้อมูลโดยการฝึกทักษะการสัมภาษณ์ในกลุ่มผู้เสพติด 4 x 100 ลักษณะเดียวกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 2 ราย เพื่อให้เกิดทักษะในการตั้งคำถาม การฟัง การจับประเด็น การซักถามเพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึก การถอดเทปบันทึกเสียงการสัมภาษณ์ การวิเคราะห์ข้อมูล และนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความถูกต้อง ก่อนดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการศึกษาจริงและใช้คำถามที่ผ่านการสัมภาษณ์ที่ผ่านการตรวจสอบแล้วไปใช้เป็นแนวทางการสัมภาษณ์

การพิทักษ์สิทธิผู้ให้ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการในการเก็บข้อมูลบนหลักการรักษาสิทธิมนุษยชนของผู้ให้ข้อมูล โดยชี้แจงด้วยวาจาให้ผู้ให้ข้อมูลทราบ ด้วยการแนะนำตนเอง ชี้แจงวัตถุประสงค์ของการสัมภาษณ์ พร้อมทั้งชี้แจง ถึงสิทธิของผู้ให้ข้อมูลในการตอบรับหรือปฏิเสธการเข้าร่วมวิจัยครั้งนี้ พร้อมทั้งแจ้งขออนุญาต

ใช้เครื่องบันทึกเสียงขณะสัมภาษณ์ และการจดบันทึกประเด็นสำคัญระหว่างการสัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูล ในระหว่างการเก็บข้อมูลผู้ให้ข้อมูลสามารถบอกเลิก หรือยุติการให้สัมภาษณ์เมื่อใดก็ได้เมื่อผู้ให้ข้อมูลต้องการ ข้อมูลทุกอย่างที่ได้จากการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยถือเป็นความลับ โดยอธิบายให้ผู้ให้ข้อมูลทราบล่วงหน้าว่าข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้จากการศึกษา ตลอดจนการนำเสนอข้อมูลของผู้ให้ข้อมูล จะไม่มีการเปิดเผยชื่อและนามสกุลที่แท้จริง และนำมาใช้เฉพาะในการศึกษาครั้งนี้เท่านั้น

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยดำเนินการรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนดังนี้

ขั้นเตรียมการการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. การเตรียมตัวผู้วิจัย เป็นการเตรียมความรู้ และทักษะที่จำเป็นในการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์แบบเชิงลึก การสร้างแนวคำถามให้ครอบคลุม การสังเกต และการจดบันทึกภาคสนาม ตลอดจนการวิเคราะห์ข้อมูล

2. การเตรียมอุปกรณ์ที่จำเป็น เช่น อุปกรณ์สำหรับจดบันทึก แฟ้มสำหรับเก็บข้อมูล และอุปกรณ์บันทึกเสียง

ขั้นตอนการ

1. สร้างสัมพันธภาพกับผู้ให้ข้อมูล โดยผู้วิจัยจะแนะนำตัวเองในบทบาทนักศึกษาและผู้วิจัย ชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัยและกระบวนการวิจัยโดยละเอียด เพื่อให้เกิดความไว้วางใจในตัวผู้วิจัย และได้รับความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

2. เมื่อผู้วิจัยและผู้ให้ข้อมูล มีความยินดีที่จะให้ข้อมูลแล้ว จึงทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interview) ใช้การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม

3. การบันทึกภาคสนาม (Field Notes) ผู้วิจัยจะทำไปพร้อมกับการสัมภาษณ์ และจะบันทึกภายหลังการสัมภาษณ์ในส่วนที่ไม่สามารถบันทึกได้ในขณะสัมภาษณ์หรือสังเกต โดยทำการบันทึกการสัมภาษณ์ในขณะที่ทำการสัมภาษณ์ด้วยเครื่องบันทึกเสียงและทำการถอดการบันทึกภายหลัง

4. การแปลผลข้อมูลรายวัน หลังจากเก็บรวบรวมข้อมูลในแต่ละวันจะนำข้อมูลที่ได้มาบันทึกให้เป็นระเบียบทุกวัน บันทึกเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นไว้ทั้งหมด หลังจากนั้นจึงอ่านเพื่อการตรวจสอบข้อมูลที่ยังไม่ชัดเจน หรือไม่ครบถ้วน เพื่อที่จะนำไปถามเพิ่มเติมในการสัมภาษณ์ครั้งต่อไป

5. ทำการตรวจสอบความตรงของข้อมูลอีกครั้ง ก่อนที่จะทำการสัมภาษณ์ครั้งต่อไป โดยการนำข้อมูลที่ได้จากการแปลผลรายวันไปสอบถามย้อนกลับเพื่อให้ผู้ให้ข้อมูลได้ยืนยันความถูกต้องของข้อมูล

6. การสิ้นสุดการเก็บรวบรวมข้อมูล พิจารณาจากการได้ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้แล้วจึงยุติการสัมภาษณ์ หรือเมื่อข้อมูลอิ่ม

การตรวจสอบข้อมูล

การตรวจสอบข้อมูลเชิงคุณภาพที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ การตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (Triangulation) ซึ่งตรวจสอบว่าข้อมูลที่ได้เก็บรวบรวมนั้นมีความถูกต้องหรือไม่ โดยการตรวจสอบแหล่งที่มาของข้อมูล ซึ่งประกอบด้วย เวลา สถานที่ และบุคคล

ในการตรวจสอบข้อมูลในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาใช้วิธีการตรวจสอบข้อมูลจาก บุคคล คือ บุคคลที่เกี่ยวข้องกับข้อมูล คือผู้ให้ข้อมูลหลัก ผู้ให้ข้อมูลรองที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด 4 x 100 ซึ่งเป็นการตรวจสอบข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เรื่องเดียวกันจากบุคคลที่แตกต่างกันว่าจะได้ข้อมูลที่เหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไร ตรวจสอบข้อมูลจากบุคคลที่เป็นเจ้าของข้อมูล ผู้ศึกษาตรวจสอบข้อมูลที่ตนเก็บได้กับเจ้าของหรือผู้ให้ข้อมูลโดยตรง และการตรวจสอบข้อมูลจากวิธีการรวบรวมข้อมูลในเวลาที่แตกต่างกัน เป็นการใช้วิธีการตรวจสอบข้อมูลเรื่องเดียวกันในเวลาที่แตกต่างกัน เพื่อตรวจสอบข้อมูลเรื่องเดียวกัน และการใช้การสังเกตควบคู่ไปกับการซักถาม พร้อมกันนั้นก็ศึกษาข้อมูลจากเอกสารต่าง ๆ (เสาวภา พรสิริพงษ์, 2548 : 33 - 35) ประกอบด้วย

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยถอดข้อความจากเทปบันทึกเสียงแบบคำต่อคำ นำข้อมูลทั้งจากการสัมภาษณ์และบันทึกภาคสนามมาทำการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) (ศิริพร จิรวัดน์กุล, 2553 : 289) โดยใช้ขั้นตอนดังนี้

1. สร้างดัชนี ผู้วิจัยอ่านตรวจสอบข้อมูลเพื่อทำความเข้าใจถ้อยคำแต่ละวลีหรือประโยค จับประเด็นที่สำคัญ กำหนดดัชนีแล้วให้รหัสในแต่ละข้อความของเหตุการณ์ โดยในขณะที่ตรวจสอบข้อมูล ผู้วิจัยได้ตั้งว่าข้อมูลนั้นมีความหมายอย่างไร ข้อมูลนั้นบ่งบอกอะไร แบบประโยคต่อประโยคในแต่ละบรรทัด (Line by Line)

2. จำแนกหมวดหมู่ ผู้วิจัยนำดัชนีคำที่ได้มาเปรียบเทียบความเหมือนและความต่าง เพื่อจัดหมวดหมู่ข้อมูลและนำมารวมกันเป็นหมวดหมู่ รวมไปถึงการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องเพิ่มเติม เพื่อช่วยในการสรุปสาระประเด็นหลัก

3. สร้างข้อสรุป ผู้วิจัยนำดัชนีที่ได้จากการอ่านข้อมูลอย่างละเอียดและทบทวนหลายครั้งแล้วนำดัชนีจากข้อมูลของผู้ให้ข้อมูลหลักแต่ละคนมาจัดกลุ่มเพื่อสร้างข้อสรุปย่อยให้ครอบคลุมเนื้อหาที่มีความคล้ายกัน แล้วจึงนำข้อสรุปย่อยหลาย ๆ ข้อมาจัดกลุ่มเพื่อนำไปสู่บทสรุป

4. ตีความ ผู้วิจัยตรวจสอบความหมายสำคัญของกลุ่มคำ หาความสัมพันธ์ของเรื่องราว และสร้างข้อสรุปของข้อมูลนั้น ๆ โดยการเชื่อมโยงดัชนีต่าง ๆ สร้างเป็นมโนทัศน์ โดยการหาความ

สัมพันธ์ที่แสดงเงื่อนงำที่เป็นสาเหตุของปรากฏการณ์ บริบท เงื่อนไขการปฏิบัติที่ใช้ในการจัดการ ปรากฏการณ์ และผลที่ตามมาจากการกระทำ

5. ตรวจสอบข้อมูลที่วิเคราะห์ได้จากผู้ให้ข้อมูล เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องความน่าเชื่อถือ ของงานวิจัยความเชื่อถือได้ของงานวิจัยได้จากการใช้วิธีตรวจสอบสามเส้า (Triangulation) ดังนี้

5.1 ด้านนักวิจัย เนื่องจากการเป็นนักศึกษาเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยจึงเป็นเครื่องมือสำคัญ ในการดำเนินการวิจัย ซึ่งผู้วิจัยต้องเตรียมความพร้อมโดยการลงทะเบียนเรียนวิชาวิจัยเชิงคุณภาพ และพัฒนาตนเองตั้งแต่เริ่มต้นจนเสร็จสิ้นงานวิจัย ซึ่งผู้วิจัยได้ฝึกภาคสนามกับผู้เชี่ยวชาญจนกระทั่ง สามารถดำเนินการได้ด้วยตนเอง

5.2 ด้านข้อมูล ในการเก็บข้อมูลผู้วิจัยต้องใช้วิธีการต่าง ๆ เพื่อให้แน่ใจว่าข้อมูลที่ ได้เป็นข้อมูลที่แน่น อุ่มตัว ด้วยวิธีการที่หลากหลายและถูกต้องตามหลักการ ได้แก่ การสัมภาษณ์ เชิงลึก การสังเกตการณ์ และบันทึกภาคสนาม ซึ่งข้อมูลที่ได้นำทั้งหมดนำมาตรวจสอบความน่าเชื่อถือ ด้วยวิธีตรวจสอบสามเส้าด้านข้อมูล (data triangulation)

5.3 ด้านการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยให้ความสำคัญและเข้มงวดตั้งแต่ข้อมูลที่ได้จาก การพูดคุย เริ่มสร้างสัมพันธภาพกับผู้ให้ข้อมูลแบบกว้าง ๆ จนมาถึงขั้นตอนการสัมภาษณ์เชิงลึก การวิเคราะห์จะทำทันทีทุกครั้งที่คัดลอกเนื้อหาข้อมูลจากการบันทึกเสียงมาเป็นตัวอักษร โดยการอ่าน หลาย ๆ ครั้ง เพื่อทำความเข้าใจเนื้อหาอย่างถ่องแท้ นำไปสู่การจัดกลุ่มข้อมูลและตีความ (Content Analysis) ทำความเข้าใจโดยยึดหลักทฤษฎีมาตีความเพื่อไม่ให้เกิดอคติต่อข้อมูลภูมิหลังของผู้วิจัย ข้อมูลที่วิเคราะห์ออกมาได้นำกลับไปให้ผู้ให้ข้อมูลหลักตรวจสอบว่าตรงกับสิ่งที่ผู้ให้ข้อมูลบอกเล่า หรือไม่ ซึ่งช่วยให้ผู้วิจัยได้ข้อค้นพบที่ชัดเจนและไม่มีอคติ

Copyright© Suratthani Rajabhat University
การนำเสนอผลการวิจัย All Right Reserved

การนำเสนอข้อมูลการวิจัยใช้การนำเสนอเชิงพรรณนา (Descriptive Analysis) โดยใช้ ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ เปรียบเทียบข้อมูลทางวิชาการที่ผู้วิจัยได้ยกขึ้นมาคิดเป็นหลักในการ วิจัยครั้งนี้ และบรรยายให้เห็นถึง ประสบการณ์ชีวิตผู้ติดตามเสพติด 4 x 100 ของวัยรุ่นในตำบล แห่งหนึ่งของจังหวัดกระบี่ ข้อมูลที่ได้นำมาเขียนรายงานการวิจัย